

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Redna vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge evropske države 5 K. Naročnina za Ameriko 10 K. Naročnina za Indijo 15 K. Naročnina za Avstralijo 20 K. Naročnina za Japonsko 25 K. Naročnina za Kitajsko 30 K. Naročnina za Rusijo 35 K. Naročnina za Španijo 40 K. Naročnina za Italijo 45 K. Naročnina za Grčijo 50 K. Naročnina za Turčijo 55 K. Naročnina za Egipt 60 K. Naročnina za Indonezijo 65 K. Naročnina za Javansko 70 K. Naročnina za Filipine 75 K. Naročnina za Brazilijo 80 K. Naročnina za Argentino 85 K. Naročnina za Čile 90 K. Naročnina za Peru 95 K. Naročnina za Kolumbijo 100 K. Naročnina za Venezuelo 105 K. Naročnina za Kuba 110 K. Naročnina za Havaje 115 K. Naročnina za Poljsko 120 K. Naročnina za Češko 125 K. Naročnina za Avstrijo 130 K. Naročnina za Italijo 135 K. Naročnina za Grčijo 140 K. Naročnina za Turčijo 145 K. Naročnina za Egipt 150 K. Naročnina za Indonezijo 155 K. Naročnina za Javansko 160 K. Naročnina za Filipine 165 K. Naročnina za Brazilijo 170 K. Naročnina za Argentino 175 K. Naročnina za Čile 180 K. Naročnina za Peru 185 K. Naročnina za Kolumbijo 190 K. Naročnina za Venezuelo 195 K. Naročnina za Kuba 200 K. Naročnina za Havaje 205 K. Naročnina za Poljsko 210 K. Naročnina za Češko 215 K. Naročnina za Avstrijo 220 K. Naročnina za Italijo 225 K. Naročnina za Grčijo 230 K. Naročnina za Turčijo 235 K. Naročnina za Egipt 240 K. Naročnina za Indonezijo 245 K. Naročnina za Javansko 250 K. Naročnina za Filipine 255 K. Naročnina za Brazilijo 260 K. Naročnina za Argentino 265 K. Naročnina za Čile 270 K. Naročnina za Peru 275 K. Naročnina za Kolumbijo 280 K. Naročnina za Venezuelo 285 K. Naročnina za Kuba 290 K. Naročnina za Havaje 295 K. Naročnina za Poljsko 300 K. Naročnina za Češko 305 K. Naročnina za Avstrijo 310 K. Naročnina za Italijo 315 K. Naročnina za Grčijo 320 K. Naročnina za Turčijo 325 K. Naročnina za Egipt 330 K. Naročnina za Indonezijo 335 K. Naročnina za Javansko 340 K. Naročnina za Filipine 345 K. Naročnina za Brazilijo 350 K. Naročnina za Argentino 355 K. Naročnina za Čile 360 K. Naročnina za Peru 365 K. Naročnina za Kolumbijo 370 K. Naročnina za Venezuelo 375 K. Naročnina za Kuba 380 K. Naročnina za Havaje 385 K. Naročnina za Poljsko 390 K. Naročnina za Češko 395 K. Naročnina za Avstrijo 400 K. Naročnina za Italijo 405 K. Naročnina za Grčijo 410 K. Naročnina za Turčijo 415 K. Naročnina za Egipt 420 K. Naročnina za Indonezijo 425 K. Naročnina za Javansko 430 K. Naročnina za Filipine 435 K. Naročnina za Brazilijo 440 K. Naročnina za Argentino 445 K. Naročnina za Čile 450 K. Naročnina za Peru 455 K. Naročnina za Kolumbijo 460 K. Naročnina za Venezuelo 465 K. Naročnina za Kuba 470 K. Naročnina za Havaje 475 K. Naročnina za Poljsko 480 K. Naročnina za Češko 485 K. Naročnina za Avstrijo 490 K. Naročnina za Italijo 495 K. Naročnina za Grčijo 500 K. Naročnina za Turčijo 505 K. Naročnina za Egipt 510 K. Naročnina za Indonezijo 515 K. Naročnina za Javansko 520 K. Naročnina za Filipine 525 K. Naročnina za Brazilijo 530 K. Naročnina za Argentino 535 K. Naročnina za Čile 540 K. Naročnina za Peru 545 K. Naročnina za Kolumbijo 550 K. Naročnina za Venezuelo 555 K. Naročnina za Kuba 560 K. Naročnina za Havaje 565 K. Naročnina za Poljsko 570 K. Naročnina za Češko 575 K. Naročnina za Avstrijo 580 K. Naročnina za Italijo 585 K. Naročnina za Grčijo 590 K. Naročnina za Turčijo 595 K. Naročnina za Egipt 600 K. Naročnina za Indonezijo 605 K. Naročnina za Javansko 610 K. Naročnina za Filipine 615 K. Naročnina za Brazilijo 620 K. Naročnina za Argentino 625 K. Naročnina za Čile 630 K. Naročnina za Peru 635 K. Naročnina za Kolumbijo 640 K. Naročnina za Venezuelo 645 K. Naročnina za Kuba 650 K. Naročnina za Havaje 655 K. Naročnina za Poljsko 660 K. Naročnina za Češko 665 K. Naročnina za Avstrijo 670 K. Naročnina za Italijo 675 K. Naročnina za Grčijo 680 K. Naročnina za Turčijo 685 K. Naročnina za Egipt 690 K. Naročnina za Indonezijo 695 K. Naročnina za Javansko 700 K. Naročnina za Filipine 705 K. Naročnina za Brazilijo 710 K. Naročnina za Argentino 715 K. Naročnina za Čile 720 K. Naročnina za Peru 725 K. Naročnina za Kolumbijo 730 K. Naročnina za Venezuelo 735 K. Naročnina za Kuba 740 K. Naročnina za Havaje 745 K. Naročnina za Poljsko 750 K. Naročnina za Češko 755 K. Naročnina za Avstrijo 760 K. Naročnina za Italijo 765 K. Naročnina za Grčijo 770 K. Naročnina za Turčijo 775 K. Naročnina za Egipt 780 K. Naročnina za Indonezijo 785 K. Naročnina za Javansko 790 K. Naročnina za Filipine 795 K. Naročnina za Brazilijo 800 K. Naročnina za Argentino 805 K. Naročnina za Čile 810 K. Naročnina za Peru 815 K. Naročnina za Kolumbijo 820 K. Naročnina za Venezuelo 825 K. Naročnina za Kuba 830 K. Naročnina za Havaje 835 K. Naročnina za Poljsko 840 K. Naročnina za Češko 845 K. Naročnina za Avstrijo 850 K. Naročnina za Italijo 855 K. Naročnina za Grčijo 860 K. Naročnina za Turčijo 865 K. Naročnina za Egipt 870 K. Naročnina za Indonezijo 875 K. Naročnina za Javansko 880 K. Naročnina za Filipine 885 K. Naročnina za Brazilijo 890 K. Naročnina za Argentino 895 K. Naročnina za Čile 900 K. Naročnina za Peru 905 K. Naročnina za Kolumbijo 910 K. Naročnina za Venezuelo 915 K. Naročnina za Kuba 920 K. Naročnina za Havaje 925 K. Naročnina za Poljsko 930 K. Naročnina za Češko 935 K. Naročnina za Avstrijo 940 K. Naročnina za Italijo 945 K. Naročnina za Grčijo 950 K. Naročnina za Turčijo 955 K. Naročnina za Egipt 960 K. Naročnina za Indonezijo 965 K. Naročnina za Javansko 970 K. Naročnina za Filipine 975 K. Naročnina za Brazilijo 980 K. Naročnina za Argentino 985 K. Naročnina za Čile 990 K. Naročnina za Peru 995 K. Naročnina za Kolumbijo 1000 K.

Na pomoč po potresu hudo poškodovanim!

Strašni potres dne 29. januarja t. l. je tudi nekatero kraje Slovenskega Štajerja hudo prizadel. Zlasti je napravil neizmerno veliko škode v mestu Brežice, a tudi okolici in sosedom ni prazanesel. Da bi potolažil nesrečno prebivalstvo, je prihitel v ime nu našega dobrega cesarja in plemenite cesarice, sam cesarjev brat Maks v Brežice, si ogledal prizadeto škodo ter v cesarjevem imenu podaril velikodušni dar za ponesrečence. S tem nam je dal zgled, kako nam je treba v nesreči dejanski pomagati svojemu bližnjemu.

Naš prevz. g. knezoškof, dobro poznavajoč darežljivost vernega ljudstva lavantinske škofije, ki se je že neštokrat najsijajnejše pokazala, je že odredil, da se po vsej škofiji po cerkvah nabira za škofljane, ki so vsled potresa trpeli škodo. Knezoškofov klic za podporo se med drugim tudi glasi:

„... vnovič si upam trkati na vaša usmiljena srca, preljubi škofljani, pričakujoč izredne in hitre pomoči za vse po potresu hudo prizadete in podpore potrebne škofljane. Komu namreč se naj ne usmili toliko ubogih družin, ki so čez dan vsled strašnega potresa postale še bolj revne, kdo bi naj ne imel sočutja s preplašenimi otročiči in z onemoglimi starčki!

Vabim torej prijazno Vas, mnogočastite gospođe dekane in vse blage dušne pastirje svoje škofije v imenu božjega Deteta, ki se je tudi iz usmiljenja do nas darovalo po Marijinih rokah v Jeruzalemskem templju, da sami po možnosti prispevate k milim darovom, pa da svojim dragim vernikom v nedeljo kvin-kvagezimo, dne 18. februarja, na podlagi pričujočega poziva iz prižnice opišite gorje, ki glasno vpije za pomoč in da oskrbite Invocabit-nedeljo v postu, dne 25. februarja t. l., darovanje okoli altarja, ali kako drugače za Brežičane po potresu bridko obiskane.

Nabrane milodare naj mč. gg. dekani nemudoma, vsaj do konca februarja t. l., pošljejo kn. šk.

konzistoriju, ki bo skrbel, da pridejo z mojim pripevkom in z darovi stolnega kapitlja in častite duhovščine mariborske vred v prave roke. O mojem klicu in o klicanih veljaj, kar pravi vhod svete maše na prvo postno nedeljo: Invocabit me et ego exaudiam eum. Klicat me bo in jaz ga bom uslišal.

Date et dabitur vobis! Dajte in se vam bo dalo! Dobro, natlačeno in potreseno in zvrhano mero vam bodo dali v vaše naročje. S kakršno mero namreč bote merili, s tako se vam bo odmerjalo. (Luk. 6, 38).“

Prepričani smo, da bo ta oklic našel po celi škofiji globok odmev in da se bo tudi tokrat, kakor drugekrat, odprlo neštevilno rok in darovalo za svoje nesrečne brate. Štajerski Slovenci ob vsaki priložnosti pokažejo, da imajo dobro in blago srce, zato bodo v tem slučaju, ko se gre za domačine, še bolj tekmovali v plemeniti darežljivosti.

Cesarjevi dvorjani.

Vse, kar se godi na cesarskem dvoru, zanima kajpada tembolj državljane, čimbolj so njih čustva in srca združena z mišljenjem, delovanjem in usodo visoke cesarjeve osebe. Za to nas tudi zanimajo vse osebe, ki se nahajajo v najbližji okolici cesarjevi in cesaričini v tem oziru so se izvršile zopet nekatere spremembe.

Prvi najvišji dvorni mojster knez Montenuovo, ki je dolgo vrsto let zvesto služil pokojnemu cesarju, je zaprosil za pokoj. Cesar mu ga je dovolil in na njegovo mesto imenoval princa Hohenlohe. Tudi ravnatelj dvorne pisarne baron Sisl je odstopil, na njegovo mesto je imenovan za voditelja pisarne vič. Polzer. Istotako je odstopil najvišji komornik Lanekoronski, na njegovo mesto je prišel doseđanji drugi dvorni mojster grof Berthold.

Grof Berthold, bivši zunanji minister, nam je znan. Ko je bil kot ritmojster na soški fronti, je spoznal krasne vrline našega slovenskega ljudstva ter ga začel visoko čislati. Priučil se je tudi slovenskemu jeziku ter si s svojimi slovenskimi znanci še sedaj slovenski dopisuje. Po mišljenju je grof Berthold katoliški Čeh. Tudi princ Hohenlohe nam je znan kot bivši tržaški namestnik. V Trstu je spoznal važnost

slovenskega življa ob morju ter mu nikjer ni delal krivice. Ker je dobro poznal Italijane, je moral, še predno je vojska z Italijo izbruhnila, iz Trsta Upalo se je, da bodo Italijani potolaženi in ostali mirni.

Novi voditelj dvorne pisarne Polzer je bil cesarjev učitelj za državnopravno znanost. Mož je odlično katoliškega mišljenja, politično na vse strani pravičnega naziranja in visoko izobražen.

† Veliki admiral Haus.

V Puli je v četrtek, dne 8. februarja, po noči za pljučnico umrl veliki admiral Anton Haus, poveljnik avstrijske vojne mornarice. Haus je bil rojen dne 13. junija 1851 v slovenskem trgu Tolminu na Goriškem. dosegel je torej starost 66 let. V našo vojno mornarico je vstopil leta 1869. Ker so se kmalu spoznale in priznale njegove izredne sposobnosti, se je primerno nagloma povzpental od službe do službe. Leta 1905 je bil imenovan za konteradmirala, 1. 1910 za podadmirala, leta 1912 je po odstopu admiral grofa Montecuccoli postal poveljnik naše vojne mornarice in načelnik mornariškega odseka v vojnem ministertvu. Se istega leta je postal admiral, 1. maja 1916 pa veliki admiral.

Veliki admiral Haus spada med najslovitejše poveljnike slavne avstrijske mornarice. Ze izza mornariških manevrov je bilo znano, kako velik poveljniški talent je Haus. Navadno so mu dodelili manjši in slabejši oddelek brodovja, a Haus je vedno ostal zmogovalec. V svetovni vojski se je Hausova sposobnost pokazala v vsem sijaju. Haus je bil pri moštvi in častnikih izredno priljubljen. Bil je sicer strog, a vedno ljubeznjiv in šaljiv. Najrajši je bil v družbi mladine, med katero se je čutil mladega in prerojenega.

Veliki admiral Haus je govoril izredno mnogo jezikov: nemški, francoski, angleški, italijanski, portugalski, španski, madžarski, slovenski, hrvaški in druge slovenske jezike.

Uspešni napad naše vojne mornarice na laško obal ob Binkoštih leta 1915 je njegovo delo. Njegovi načrti so bili drzni, dobro premišljeni, globoko zasnovani in zato so se navadno tudi dobro izvršili. Skoda, da se ta veliki mož ne more več udeleževati po-

LISTEK.

Vojni spomini.

(Napisal Ivan Štolar.)

(Dalje.)

Debelušast poročnik stopi k meni z vprašanjem, ki h ne zamenjal kozaka za njegovega konja. Kar zarajal sem pri tej nepričakovani ponudbi, posebno ker je bil poročnikov konj lepo okroglo reje in prav napredno-bistrega pogleda.

Mustačasti huzar zajaše tega dozdevnega kozaka, mu zadere ostre ostroge v trebuh in mrše jo je bralo v galop, kot še gotovo nikoli v življenju. Obručal ga je zvedavo na desno in levo, konj je tekal in stopal, kamorkoli je jezdec nategnil vajeti.

Poročnik je zadovoljno kimal in ga za huzarjem poskusil sam. O staljivosti in drugih njegovih muhah sem po cigansko molčal. Saj je poročnik sam zahrepenel po stepno-zlahtnem Rusu, zakaj bi si jaz pljuval v lastno sklado s kramo konjskih hib in napak. Ze pri poročnikovem stopu na konja sem presodil, da gospod ni jezdec prve vrste. Nategnil je vajeti in požgalkal žival z ostrogami. Mrše je jezno vrisnilo, brenilo z zadnjimi nogami in jezdec je frknil v mogočnem kolobarju na tla.

Konj je takoj postal in pogledal zaničljivo na gotovo prvo žrtev, katere se je z jedno brco tako lahko razbremenil. Poročnik je pobral svojega rojstva po tleh raztrošene ude in menil:

„Kozak je le kozak. Vrag jezdi tako divje brcajočo žival!“

Huzar je še prigovarjal v izmenjavo, a gospod poročnik je plaho odkimaval, da so mu cele kosti le luhše nego kozaško-konjska lavorika. Bog pač ni dopustil, da bi njegov služabnik po mešetarsko goljufal. Kramp je ostal meni še v nadaljno jezo in pokoro. Skobacal sem v sedlo in pognal proti Lvovu.

Pot v Lvov na karti ni bila na dolgo zaznamovana, a sem guncal, postajal in se jezil dokaj časa, predno sem ugledal mesto. Pri vseh svetih sem se zaklinjal, da si kupim goljatske ostroge, s katerimi si bom hladil jezo nad živalsko trmo z njeno krvjo. Še pred mestom sem srečal poznatega ritmojstra, ki mi je pravil, da se zbira moj polk nekoliko venkaj iz mesta, v selu Sokolniki.

V mesto sem se priklatil tako po stranskih ulicah in vprašal policaja, bi li ne znal za kak hlev, kjer bi lahko privezal konja? Postavni mož je lastnoročno pokazal prostorno stanjo, ki je bila prazna. Razsedlal sem, položil ničvrednemu krampu krme in mahnil po mestu, da si preskrbim vsaj najpotrebnejše reči.

Lvov je lepo, snažno in po naše prijazno mesto. Tistih gališko običajnih, umazano smrdečih, čifutskih kurnikov nisem videl nikjer. Oni prvi večer nisem imel mnogo časa za šetalno-zvedave sprehode. Zavil sem v prodajalno, da si zavarujem telo proti nebesnim silam. Kupil sem več tega z ostrogami v red in spravil v ročni kovček.

Sedaj sem pa bil spet gospod, ponosno stopajoč proti hlevu, da pogledam h konju in pritrdim na sedlo kovček.

Pred vrati me je že čakal visokozrasel, bledičasto suholjav mož, ki je močno šeparil na levo nogo. Grdo me je pogledal in mi zasadi v ubrani nemščini vprašanje:

„Je-li vaš konj v mojem hlevu?“

Pritrdil sem mu odločno; tega bledušastega šepaka se pač nisem ustrašil.

Možaka je ponižala moja zadrezasta osornost, predstavil se mi je kot inženjer. Tako pač tako, tudi jaz sem povedal, kdo in kaj da sem, kam sem namenjen in kako prosjačim na pobegu okrog.

Po teh besedah je ubral mož osorno razorane gube svojega obraza v sožalne brazde in me povabil v svoj stan, k staršem. Sledil sem mu kaj rad. Od inženjerjevih staršev in sestre sem bil nad vse ljubeznjivo sprejet. Vsa čast Poljakom! Gostoljubnosti jim je Stvarnik odmeril kar na cente. Šepasti inženjer je bil samec, živeč v ljubkem krogu staršev in sestre. Oče je bil penzioniran general in se je kaj rad zanimal za mojo povest o prvi bitki s celo pripravo pobega do Lvova.

Gospici Daruški so pri tej razkladanju zasvetikale solze v obeh. Otročje pomilovalno me je pogledala, dobrohotno meneč: Kar pri njih naj bi ostal. Ona bi me nikoli ne pustila tako samega tavati po svetu.

Večerjal sem v tej presrečni družini, kjer so mi ponudili tudi prenočišče. A nekaj me je grabilo za srce, me vlekle venkaj v temno noč; samo da bi že vendar enkrat bil konec temu beračenju, temu klativiteštvu brez cilja! Da bi le našel svoj polk! Težko sem se ločil od teh ljudi, ki mi jih je naklonila v nekaj urah zgodba moje vojne usode.

astronega podmorskega boja zoper naše sovražnike. Slava mu!

Pogreba velikega admirala Hausa, ki se je vršil dne 10. t. m. v Puli, so se udeležili cesar, maršal nadvojvoda Friderik, nadvojvoda Karl Stefan načelnik generalnega štaba Hecendorf, vojni minister Krobatin, generalni polkovnik Boroevič in minister na kraljevem dvoru, baron Roszner, kot zastopnik ogrske vlade. Truplo rajnega velikega admirala je ležalo na odru na veliki bojni ladji „Viribus Unitis“, pokrito z bojnim praporom. Ko so truplo slovesno blagoslovili, so ga prenesli v čoln. V čolnih so spremljali cesar in drugi dostojanstveniki truplo mrtvega admirala na zadnji vožnji po Adriji. Ko so dospeli na kopno, se je spreved razvil k mornariški cerkvi, kjer se je truplo nanovo blagoslovilo. Cesar se je spreveda udeležil. Po sprevedu je cesar obiskal vdovo rajnega velikega admirala. Krsto sta krila venca naše ga in nemškega cesarja.

Spor z Ameriko.

Da je Amerika zaradi naznanjenega poostrenega podmorskega boja prekinila diplomatske (politične in trgovske) zveze z Nemčijo, smo že poročali. Ko je ta svoj sklep drugim državam naznanila, je posebej pozvala vse nevtralne (nepristranske) države, naj sledijo njenemu zgledu in istotako pretrgajo z Nemčijo vse diplomatske zveze. Ta klic je bil zelo hudoben. Amerika sama v vojski ne bo napravila veliko škode, pač pa bi ne bilo brez pomena, ako bi se spustile v vojsko še tudi one sosedne države, ki mejijo na Nemčijo in se še dosedaj niso udeležile vojnega plesa. To so Švica, Nizozemska in Danska. Toda ljubše nam je, ako tudi druge države, ki ravno ne mejijo na Nemčijo, ne začnejo z njo vojske. Tu pridejo v poštev v Evropi: Španija, Švedska, Norveška in Grška, v Ameriki pa zlasti južnoameriške države Argentinijska, Braziljska in Čile.

Samoumevno je pač, da je ves svet z napeto pozornostjo čakal, kaj bodo storile države, ki jih je Amerika pozvala, da gredo za njo. Sedaj je koka že padla. Nobena država ni pretrgala z Nemčijo zvez, ampak vse so ji poslale samo bolj ali manj odločne ugovore proti poostrenemu podmorskemu boju. V ugovorih si sicer še vedno pridržujejo svobodo dejanja, ako bi njihove ladje ali njih državljanji trpeli kako škodo, ki ni v mednarodnem pravu utemeljena, toda nameravan splošen naskok Amerike se ni izvršil. Pač pa se je Amerika osmešila pred svetom, ker se je pokazalo, da nima one privlačne moči, ki si jo je sama domišljevala.

Amerika bo odslej še bolj previdna. Z Nemčijo je pretrgala le zveze, a vojske še ji ni napovedala. Z Avstrijo pa še niti zvez ni pretrgala, kamoli da bi ji napovedala vojsko. V Ameriki sami se je začelo tudi močno gibanje proti vojski. Čakati je treba le, kaj bo Amerika storila, ko bo sovražen podmorski čoln prvič potopil Američane ali kako ameriško ladjo. Takrat se bo pokazalo, ali si v resnici upa tudi z orožjem in dejanjem vstopiti med vojskujoče se države.

Švica proti blokadi.

Švicarska vlada je dne 11. februarja izročila

avstro-ogrskemu poslaniku v Švici odgovor na napoved poostrenega podmorskega boja z dne 31. januarja t. l. V njem izjavlja, da proglašitev poostrenega podmorskega boja pomenja težko poseganje v pravice Švice kot nepristranske države do svobodne trgovine, katere pravica ji je zajamčena v mednarodnem pravu. Blokada, ki je proglašena nad vsemi četverospornimi pristanišči, ki za Švico pridejo v poštev, resno ogroža oskrbovanje Švice z živili in surovinami. Četudi leži francoska luka Cette, ki se vsled prijazne pogodbe s francosko vlado uporablja za uvoz blaga v Švico, izven zaprtega vodovja, vendar je pomorska trgovina tako omejena, da švicarsko narodno gospodarstvo trpi vsled tega zelo občutno škodo. Od avstrijsko-ogrške vlade določena morská zapora je sledila celi vrsti odredb, ki so v nasprotju z določili mednarodnega prava in omejujejo prostost gospodarskega gibanja; v teh razmerah je še težja in usodnejša. Švicarski zvezni svet je torej prisiljen, da najodločnejše ugovarja proti napovedani blokadi in njeni izvršitvi, v kolikor prekršuje po mednarodnem pravu priznane pravice nepristranskih držav. Zvezni svet sicer ne dvomi o tem, da bo avstro-ogrška vlada vse storila, da po možnosti zabrani težke posledice, ki bi iz blokade nastajali za švicarske državljanje in za gospodarsko življenje Švice.

Švica odklanja.

V spomenici, katero je Wilson dne 4. februarja po ameriškem zastopniku izročil švicarski vladi, je obvestil švicarski zvezni svet o ukinitvi diplomatskih zvez z Nemčijo. Obenem je Wilson naznanil Švici, da bo Amerika v slučaju, ako bi Nemčija dejanski izvršila vse svoje obrazložene načrte, porabila vso svojo moč v obrambo svojih državljanov. Spomenica zatrjuje, da se Wilsonovo postopanje popolnoma vjema s temeljnimi načeli, ki jih je on razložil v poslanici ameriškega senatu dne 12. januarja. Zato sodi da bi se pospeševal svetovni mir, če bi se tudi vse druge nevtralne države pridružile nastopu severoameriške vlade. Švicarski zvezni svet je takoj naslednji dan odgovoril Wilsonu, da bo v tem važnem vprašanju, predno se končno odloči, vprašal druge nevtralne države za njihovo mnenje. Že vnaprej pa se opozori predsednika Wilsona na posebno stališče Švice, ki ga povzroča ustava, stoletno izročilo in volja ljudstva; vse to zahteva popolno nepristranost.

Dne 9. februarja pa je Švica naznanila severoameriški vladi svoj končni odgovor. Kakor je švicarski zvezni svet že dne 14. avgusta 1916 naznanil vladam, da hoče Švica v sedanjih vojski ostati nepristranska, pri tem vstraja še tudi danes. Zvezni svet in zvezni zbor odločno izjavljata, da hoče Švica vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, tekom cele vojske čuvati in ohraniti svojo nepristranost in nedotakljivost svojega ozemlja. Dogodki tekom vojske so zvezni svet potrdili v prepričanju, da je stroga in poštena nepristranost Švice potrebna ter da je neodvisnost in nedotakljivost švicarskega ozemlja v interesu evropske politike. Švica bo tako dolgo vstrajala pri svoji nepristranosti, dokler se ne bo kršila neodvisnost in celotnost dežele, kvarili deželni interesi, ali pa žalila čast švicarske države. Švicarski zvezni svet opozarja Wilsona na zemljepisno dejstvo, da je Švica od vseh strani obdana od bojujočih se držav; če bi opustila nepristranost, bi njeno ozemlje gotovo takoj postalo splošno bojno torišče.

Če tudi se bodo gospodarske razmere v Švici vsled napovedane blokade razvijale še tako slabo, vendar se zvezni svet ne more odločiti, da bi napram Nemčiji sledil Wilsonovemu vabilu. Zvezni svet se samo omejuje na ugovor proti napovedi blokade, in proti njeni izvršitvi, v kolikor bo kršila v medna-

rodnem pravu zajamčene pravice nepristranskih držav.

Spanija ugovarja.

Španska kraljeva vlada izjavlja o poostrenem boju P-čolnov naslednje: Španska vlada utemeljuje svoj ugovor z dejstvom, da je naznanilo, ki pravi, da je plovba po gotovih morjih popolnoma zaprta, izven obsega temeljnih načel mednarodnega prava. Posebno pa se utemeljuje svoj ugovor s tem, da je pravica uničenja v nasprotju s temeljnimi določili, po katerih so se sicer vedno ravnali vsi narodi, še celo v trenutku največjih nasilnosti. Španska vlada, vselej pripravljena v ugodnem trenutku priti s karaki za mir ali pripomagati do zaželenega mira, ne more priznati upravičenosti kakoga izjemnega stanja, vsled katerega bi bil otežkočen ali zmanjšan trgovinski promet Spanije in bi bilo ogroževano ne samo gospodarsko življenje te dežele, marveč tudi življenje njenih podanikov. Španska vlada ne dvomi, da bo našla avstro-ogrška vlada z ozirom na prijateljske odnose, ki vežejo obe državi, sredstva in pota, da se zadosi želji Spanije ter da se bo ukinitveni narodni obstoj Spanije.

Nizozemska ostane strogo nepristranska.

Iz Haaga se dne 8. februarja poroča: V začetku se je v drugi zbornici podal minister Cort van der Linden sledečo izjavo: Sedaj sem v položaju, da morem nekoliko natančneje poročati o resnih dogodkih v zadnjem času. Vlada je dosedaj v najtežavnih razmerah vojske samostojno določala svoje stališče. Ni našla nobenega vzroka, da bi vsled zdaj od Nemčije napovedanega poostrenega boja P-čolnov drugače postopala. Vlada se je med vojsko strogo ravnala po mednarodnem pravu. Kar je pravica, ostane po njenem mnenju pravica, čeprav je drugi kršijo. Vlada ni opustila, da ne bi tam, kjer se trpeli škodo interesi Nizozemske, resno ugovarjala proti postopanju raznih vojskujočih se držav, ako se po njenem mnenju to postopanje ni moglo spraviti vatančno v sklad z mednarodnim pravom. Zlasti je visoko cenila temeljno načelo prostosti na morjih. Zoper odredbo, katero je Nemčija sedaj napovedala, je vlada, ne da bi spremenila svoje nepristransko stališče, odločno ugovarjala, in sicer kar se dostaje oviranje plovice po morju, kakor tudi nameravane uporabe podmorskih čolnov, ki se ne strinja z mednarodnim pravom. Ravnotako, kakor pri drugih dogodkih, kjer se je kršilo mednarodno pravo, tudi sedaj ni vlada našla nobenega povoda, da bi kaj spremenila na svoji mednarodni politiki. Odločno se drži politike, vselej odobrene od obeh zbornic, da hoče ostati strogo nepristranska napram vsem strankam. Vlada ne bo odjenjala od svojega sklepa, da se bo z oboroženo silo ustavila, ako bi kdo kršil naše ozemlje ali našo samostojnost, in naj bi prišlo to kršenje od katerekoli strani. Težkoče, ki so posledica mednarodnega položaja, upa vlada premagati z odločnostjo in previdnostjo.

Danska ostane nevtralna.

Vse vesti, ki prihajajo iz Danske, zatrjujejo, da ostane tudi Danska gotovo nevtralna. Uradno besedilo odgovora Wilsonu še ni objavljeno.

Švedska noče z Wilsonom.

Švedski zunanji minister je severoameriškega poslaniku Norrisu v Stockholmu dne 9. t. m. kot odgovor na Wilsonov predlog nevtralcem izročil sledeč odgovor: Politika, katero je švedska vlada tekom te vojske zasledovala, je stroga, nepristranska nevtral-

Daruško je potresaval jok usmiljenja, ko sem ji podal roko. Saj usmiljenega nežna dušica ni umela, kaj da teži, vleče in goni mene vojaka proč iz gostojubne hiše, na cesto in v temo. Le g. general je pripomnil, da ravnam po vojaško dolžni obveznosti. Inženir me je pospremil do hleva, da bi mi bil v pomoč pri sedlanju.

Po 9. uri zvečer sem ostavil Lvov in zavil proti selu Sokolniki. Vam je moje kljuse broalo, vriskalo in teklo kot bi mu kuril pod nogami, saj sem ga neusmiljeno drezal z ostrogami. Sedaj sem bil gospodar, ki se je krvavo maščeval za vso povžito živalsko trmo in nagajivost. Jezdil sem po večini v diru in dospel čez poldrugo uro v Sokolnike. Potipal sem po sedlu odzadaj, je-li je še privezan na njem moj kovček. Ta je še visel na motvozu, a med ježo se je odprl; srečno sem raztrosil med potjo vse, kar koli sem nakupil. Rešil sem le pelerino, ki sem jo ogrnil pred odhodom. Za zagrešeno neprevidnost sem se pa praskal za ušesi, a tolažila me je zavest, saj je mesto blizu, si bom pa še enkrat vse oskrbel.

Selo Sokolniki je presneto dolgo in razsežno. Prejezdil sem celega po dolgosti, vprašajoč po vojaki. Iz bajt so prilezli ljudje na trkanje, vendar je vsak le odkimal:

„Tod nemaje žolura (vojake).“

Res, v celi vasi ni bilo niti jedne vojaške sukne. Kam pa sedaj? V Lvov nazaj ali ostati tukaj? Pred ta plot pomisleka vrednih vprašanj sem se postavil v oni noči in sklenil: Nočevati tu noč, drugo jutro pa zopet v Lvov. Po zunanosti najlepšo hišo sem si odbral za nočevanje. Dolgo sem trkal, da je zaropotal zapah in skozi vrata je pobuhil zarašeni

žid. Vidno ga je pomajal strah pri pogledu na vojaka, ki se klati pozno v noči okrog. Žid je zbral svojo pičlo korajžo in tresoč vprašal:

„Česa želite, velemožni gospod?“

Na kratko sem mu povedal, da bova jaz in pa konj nočila pod njegovo streho. Stari pograbius je storil vse, kar sem mu velel, s prisiljeno uljudnostjo, kateri je bilo primešanih nekaj kapljic strahu. Konju je položil, meni pa pripravil slamnato ležišče v posebni sobi. Blebetavi kosmatin bi bil rad bogzna kakih novih izmotal raz moj jezik, a sem trdovratno molčal in se zavil na slamo. Dobro sem spal.

Solnce me je že pozdravljalo skozi okno, ko si sem vzbujen omencaval oči. Postopil sem h konju na dvor. Bulil je pri praznih jaslih in sameval v hlevu. Pri tako visoko vozečem solncu ni bilo v celi hiši žive duše. Vse sobe so bile na stečaj odprte, a čifut je izginil v noči z družino in imetjem. Židovski beg mi je raztolmačil gom topov, ki je tudi meni grozil na uho. Abrahamov potomec se je prestrašil tega bobnečega vrvenja in posmical neznano kam. Hvaležem pa sem bil Bogu in njemu, da mi le mojega konja ni potatil.

Ta dan je bila nedelja in jaz sem zajezdil nazaj v mesto. Žival sem pustil v inženirjevem hlevu, in krenil proti jezuitski cerkvi, da bi maševal. V tem starodavnem hramu božjem je bilo natlačeno mestne gospode, da je kar švistelo po cerkvi samega drgnenja ob svilnati obleki v stiski. Ministriral mi je artilerijski stotnik. Verniki so prisostvovali tej službi božji in na glas ihteli pri povzdigovanju. Ne vem, a je to poljsko-gospodarska navada, ali jim je bližajoči se

grom topov izžemal iz oči solze strahu pred nepoznamo, a že glasno trkajočo vojno bedo in grozo.

Po službi božji nisem krenil več k inženirjevim, ampak prestopil prag preproste gostilne, kjer so točili pivo. Tukaj, pri vrčku piva, sem se sestal z že znanim stotnikom od 47. pešpolka. Mož mi je porazložil, da je dospel še le danes jutro v mesto, da so mu obvezali od krogle opraskano levico. Zaupal in potožil sem mu tudi jaz zavore bridke negotovosti. Tovariš mi je svetoval, naj jezdim popoldne z njim k njegovemu polku, saj spadava oba k isti diviziji. Se bo že dognalo, kje da so moji ljudje.

Prav zadovoljen sem bil s tem predlogom, še prav vesel, ker sem iztaknil znanega človeka, ki je bil pripravljen, me potegniti iz tega samotnega tavnja. Tovariš je bil bahato-ponosen, da je Dunajčan, ki bi „ga“ slobodno posrkal cele polovnjake, a bil bi brihten; kar nič bi se mu ne poznalo. Pri vsakem vrčku se je bolj razvnel in videči je bilo, da ga povžiti alkohol ne dela brihtnejšega, ampak kričavo in okajeno glasnega. Bog zna, kaj mi je vse naknavtal: o svojih činih v prvi bitki, o svojem najboljšem konju in o hrabrih štajerskih fantih, ki jih je danes zgodaj ostavil pred Lvovom, v vasi Dimitrijev.

Popoldne sva se oba vesele volje zmotala na konje, da podirjavo skupno v že omenjeno vas. Gospod stotnik se je sumljivo pogugal v sedlu, pregloboko je bil pogledal v hvalisani vrček. A kljub temu je bil na potu zabaven in pel na vse pretega hvalo svoji kobili, ki jo doma jezdi njegova soproga, in da lucika zna skakati na dolge in široko, ko bi se bila šolala v cirkusu.

(Dalje sledi.)